

Kulturpolitik 2023 – 2026 Randers Kommune (høringsudkast)

Forord

Randers Kommunes byråd har med Vision 2030 formuleret, at vi skal være blandt de bedste steder at bo, vokse op, arbejde og drive virksomhed – og at vi skal nå det gennem de særlige kvaliteter, vi finder i vores natur, historie og fællesskaber og med et fokus på mennesker.

Kultur som oplevelse, som ramme om fællesskab og som kunstneriske udtryk, kan virkelig bidrage til at nå visionen, hvis vi griber det rigtigt an. For kulturen er et omdrejningspunkt for fællesskab og det kit, der binder os sammen i et samfund og giver os identitet. Vi ved, at aktive og kulturelt spændende byer tiltrækker borgere, så derfor skal et mangfoldigt, rigt og inkluderende kulturliv gøre Randers kommune til et endnu bedre sted at bo og leve.

Alle kan bidrage, både kulturinstitutioner, borgere, brugere, de kulturelle foreninger, nationale og regionale samarbejdspartnere, sektorer på tværs i de kommunale forvaltninger, interesseorganisationer m.v. Vi ser allerede nu, at Randers kommunes kulturliv overrasker med sit enorme udbud, de stærke, professionelle kulturinstitutioner, borgernes store forbrug af og kendskab til kulturen i Randers, hvor ca. 80% af borgerne er kulturbrugere. Det lykkes i dag ved, at kulturudbuddet drives fremad af vores kulturinstitutioner og kulturaktører, både sammen og hver for sig. Men vi kan nå endnu bredere ud, og det er målet i den kommende periode.

Vi ved også, at der i Randers Kommune, såvel som i resten af landet, er en trivselsudfordring for børn og unge. Det kan både tilskrives coronatidens isolation og de sociale mediers indtrængen i unges liv med præstationsangst, ensomhedsfølelse og sårbarhed til følge. Her kan kunst og kultur spille en afgørende positiv rolle. Vi ved også, at de kommende år vil byde på store forandringer i bo- og levemønstre pga. demografiske ændringer og ændrede forventninger til boformer. Derfor ønsker vi, at kulturpolitikken i den kommende byrådsperiode skal bidrage til at nå byrådets vision ved at fokusere på temaerne fællesskaber, børn og unge, kultur i det offentlige rum samt kultur for alle. Vi ved at blandt de allerstørste udfordringer lige nu, er presset på vores klima. Derfor skal der under alle vores aktiviteter være et klart fokus på bæredygtighed.

Vi glæder os til at arbejde sammen om disse visioner, så vi kan skabe bæredygtige og meningsfulde rammer om vores liv i Randers kommune.

Kulturpolitikens rammer

Kulturpolitikken er blevet til med afsæt i Randers Kommunes byrådsvision 2030, vedtaget i oktober 2022. Processen for politikudformningen har desuden bygget på drøftelser i Sundheds-, idræts- og kulturudvalget, i netværket af professionelle kulturinstitutioner (KulturFokus) samt i et åbent borgermøde for kulturbrugere, -aktører og -institutioner i september 2022. Politikken har været udsendt fra Sundheds-, idræts- og kulturudvalget i offentlig høring, og den er endeligt vedtaget i Randers Kommunes byråd i februar 2023. Kulturpolitikens virkningsperiode er 2023-2026.

Den henvender sig til alle aktører i Randers kommune inden for kulturområdet, både professionelle institutioner, kulturforeninger, vækstlag, kulturbrugere og borgere i Randers kommune, ligesom den sigter mod tværgående samarbejde med andre kommunale, regionale og nationale samarbejdspartnere.

Kulturpolitikken forventes indarbejdet i de aftaler, som de kommunale institutioner laver med Randers Kommune i regi af Randersmodellen. De selvejende kulturinstitutioner opfordres til at indarbejde sigtelinjer fra politikken i deres praksis.

Kulturpolitikken suppleres desuden af en ny Fritids- og idrætspolitik. Kulturpolitikken vil blive fulgt op af en implementeringsplan, der forelægges Sundheds-, idræts- og kulturudvalget. Her vil indsatser blive indkredset med mål og tidsplaner. Implementeringsplanen vil blive omdrejningspunkt for den afsluttende evaluering ved politikperiodens udløb.

Tema 1 – Fællesskaber

Vores politiske ambition er, at kulturtilbud og kulturaktiviteter skal bidrage som katalysator til, at fællesskaber vil opstå og næres overalt og for alle. Det er en vigtig forudsætning for et demokratisk og velfungerende samfund, at vi har et stærkt kulturliv, der kan sikre den sociale sammenhængskraft. Der ses en tendens til, at borgerne efterlyser mere fællesskab og sociale relationer i hverdagen – og et levende kulturliv er et svar på dette. Vi vil i løbet af perioden kunne se en øget brug af kulturen af en endnu bredere kreds af borgere. Det vil blive en ny og udbredt fortælling, at Randers kommune er blevet et sted, hvor kulturlivet benyttes af alle uanset alder, beskæftigelse, bosætning, baggrund, fordi der er meningsfulde og spændende og underholdende tilbud for alle.

Vi vil arbejde på følgende områder:

- Fokus på at introducere ny-tilflyttere til kulturlivet og derved åbne for nye fællesskaber.
- Gendudpegning af regionalt spillested på Turbinen.
- Øge brugerfeltet af de 30-60-årige borgere, så det bliver en almindelig praksis for dem at gå ud og bruge kulturen med andre i den erhvervsaktive alder – f.eks. gennem aftenåbninger i flere kulturinstitutioner.
- Sammentænkning af kulturelle fællesskaber og borgernes hverdagsliv – det skal være nemt at benytte kulturtilbud i en travl hverdag.
- Understøttelse og facilitering af kulturbaserede fællesskaber på tværs af alder, socioøkonomi, værdier og traditioner.
- Fremme mangfoldige fællesskaber ved at operere med en bredere opfattelse af kulturbegrebet.
- Fokuserer på, at de håndværks- og designorienterede unge i højere grad tænkes med som en del af det kulturelle felt for derved at sikre mangfoldighed.
- Understøtte nye tilbud til familiefællesskaber og bydelsfællesskaber.

Tema 2 – Børn og unge

Vores politiske ambition er, at børn og unge i Randers kommune står styrkede i deres liv. Vi ønsker at tilbyde og benytte kulturens særlige egenskaber i forhold til at give børn og unge plads til kreativt fællesskab og fordybelse i det præstationsfrie rum, som kulturtilbud kan være. Kunsten er et frit, legende, lærende felt, hvor såvel børn som unge kan udfolde sig alene og med deres jævnaldrende på en anden måde end skoleforløb og dagtilbud kan rumme. Det er et vigtigt og unikt supplement til trivsel, udvikling og dannelse. Vi ønsker, at kulturen bidrager positivt til social mobilitet. Vi ønsker i den kommende periode at se en markant øget brug af kulturtilbud hos børn, unge og børnefamilier. Vi vil se unge som talspersoner for, at den adgang til kunst og kultur, som de har oplevet i deres opvækst i Randers, har en afgørende positiv betydning, der giver dem mod på tilværelsen og styrke til at gå ud i livet.

Vi vil arbejde på følgende områder:

- Kulturen skal være tilgængelig for børn og unge i dagtilbud, grundskoler, ungdomsuddannelser og fritidstilbud, så alle børn og unge bliver fortrolige med både kulturens udtryksformer og kulturinstitutionerne i Randers. Derfor skal kulturgarantierne fastholdes og udvikles, så børn og unge møder den professionelle kunst, både musik i bred forstand, scenekunst, billedkunst, skrivekunst og kulturhistorie.

- Øge synligheden af unges egne aktiviteter i byens rum, understøttet af tilskudsmuligheder til unges kulturprojekter og administreret i øjenhøjde med de unge.
- En tilbagevendende børnekulturfestival af professionel format og med høj kunstnerisk kvalitet for børn og børnefamilier fra såvel Randers kommune og områderne omkring Randers kommune.
- Bygge bro mellem de forskellige ungegrupperinger inden for kultur og idræt.
- Ungekulturhus for kreative unge i Vonhatten-hus.
- Udvikle en samlet strategi for børn og unges møde med den professionelle kunst, hvor der prioriteres et forpligtende samarbejde med dagtilbud- og skoleområdet med fokus på decentrale besøg.
- Billedskolen på Randers Kunstmuseum skal gøres til et permanent tilbud.
- Randers Kommune får værtskabet for den nationale teaterfestival Aprilfestivalen inden udgangen af 2025.

Tema 3 – Kultur i det offentlige rum

Vores politiske ambition er, at kulturen tænkes ind fra starten i alle byudviklingsprocesser. Vi vil gerne fremme, at der tænkes byliv sammen med byggeri. Vi ser et behov for plads til kulturelle aktiviteter i byens nuværende og nye rum som ramme om mødet mellem mennesker, og vi vil fremme mulighederne for kulturelle aktiviteter i de grønne miljøer. Vi vil kendes for at være en kommune, der sørger for levende byrum, hvor borgerne finder livsglæde, meningsfulde relationer og har masser af gode steder at være uden for eget hjem.

Særligt vil vi arbejde for, at Flodbyen Randers - det historisk største byudviklingsprojekt, vi nogensinde har oplevet – beriges med plads til livet mellem bygningerne, for at understøtte byrådets vision om, at Flodbyen bliver en levende og mangfoldig bydel. Det er nu, der skal skabes rum for kulturelle aktiviteter og kunst i byrummene, for det er elementer, der i høj grad bidrager til, at hverdagslivet i den nye bydel kan udfolde sig med diversitet og rigt på fællesskab. Fremtidens familie- og boformer vil efterspørge nye måder at dyrke fællesskaber på. Her er kultur, fritid, bevægelse og sociale relationer de vigtige nøgler. Vi har set mange andre byer udvikle bydele, hvor byggeri gik forud for bylivet med livløse og mennesketomme boligkvarterer til følge. Den læring vil vi tage til os, så Flodbyen Randers vil sitre af liv og fællesskab.

Vi vil arbejde med følgende områder:

- Skabe fokus på kunst og kultur som en ramme for byudvikling.
- Skabe en kunststrategi for Flodbyen Randers.
- Tværfaglighed og flere borgere skal inddrages tidligt i byudvikling, så byggeri giver den rigtige plads til det kulturelle liv, der også skal leves.
- Fremme fokus på liv mellem husene, særligt i Flodbyen – byliv før byggeri.
- Mere kunst i det offentlige byrum - vi ønsker et projekt med gavlmalerier af professionel kvalitet, udbredt over centrum i Randers, men også i bydelene i Randers, i samarbejde med borgerne.
- Fokus på gode samlingssteder i landdistrikterne for borgerne, især unge.
- Aktivere de grønne miljøer, så der tænkes kunst og kultur ind sammen med borgerne.
- Bruge de unikke byrum til flere kulturelle aktiviteter, f.eks. Sporbyen, J.O.K Plads, Slotspladsen, Remisen i Langå m.v.
- Fornylelse af formidlingen af kunsten i det offentlige rum – skulpturerne.

Tema 4 – Kultur for alle

Vores politiske ambition er, at kulturen skal være alle til gode. De stærke kulturtilbud, vi allerede har, skal i endnu højere grad bredes ud over hele kommunen. Det skal også være nemmere at skabe lokale aktiviteter i landdistrikterne. Der skal tages hensyn til skoler og dagtilbuds lige adgang til kulturelle oplevelser, hvor decentrale kulturtilbud kan være en af løsningerne. Vi ønsker i det hele taget, at kultur bidrager til social mobilitet, ikke kun for børn og unge. Vi ønsker, at der løbende er fokus på, at alle oplever kultur som et oplevelsestilbud, der er naturligt og ligetil at benytte. Vi vil være en foregangskommune, når det handler om at brede kulturen ud til alle områder i kommunen.

Vi vil arbejde med følgende områder:

- Aktivere potentialet for store synlige, borgerrettede kulturaktiviteter gennem øget samarbejde på tværs af de professionelle kulturinstitutioner og øvrige kulturforeninger/-aktører i hele Randers Kommune.
- Kulturen skal tænkes ind i atypiske rammer for at nå borgerne bredt – midlertidig scene f.eks. på byggepladser, arbejdspladser m.v. – f.eks. med Kammerorkesterkoncerterne som foregangsbillede.
- Udbredelse af kulturinstitutionernes aktiviteter til landdistrikterne, evt. gennem et samarbejde med landdistriktsudvalget.
- Flere offentlige dialogmøder med kulturaktive og -brugere i løbet af kulturpolitikens virkningsperiode for at åbne for nye kulturaktiviteter og aktører.
- Øget borgerinddragelse i kulturprojekter – borgerne skal betragtes som ambassadører fremfor kunder.
- Lettere adgang til eventskabelse for borgerne med tydeligere tilbud om sparring og information om støttemuligheder – med øget antal aktiviteter over hele kommunen som resultat.
- Vi vil på baggrund af en brugerundersøgelse på kulturområdet arbejde på, at de, der ikke eller i meget lille omfang benytter kulturtilbuddene, fremover bliver kulturbrugere.